

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef

Nazwisko: Rzonca

Miejsce urodzenia: Wnory Stare pow. Wysokie Maz.

Data urodzenia: 03-11-1922

Imię ojca: Aleksander

Imię matki: Józefa

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Józef Rzonca/ Rzońca pseud. "Gołąb" figuruje jako główny "podejrzany" w aktach śledczych/ aktach kontrolnych śledztwa UB z WUBP w Białymstoku z lat 1947-1955. Akta te zawierają m.in. protokoły przesłuchań osób "podejrzanych" i świadków, w tym protokoły przesłuchań Józefa Rzońcy z listopada i grudnia 1947, a także akt oskarżenia. Józef Rzońca pseud. "Gołąb" był oskarżony m.in. o to, że "był członkiem nielegalnej organizacji NZW" mającej na celu "zmianę przemocą ustroju państwa", tj. o przestępstwo z art. 86 § 2 kkWP, ponadto posiadał broń palną bez zezwolenia i "brał udział w zamachach" na funkcjonariuszy MO, UB oraz na żołnierzy KBW i Armii Czerwonej - między innymi dn. 15.01.1946 w m. Racibory, dn. 20.01.1946 w m. Czerwony Bór, dn. 16.02.1946 w m. Orłowo w pow. giżyckim, dn. 25.03.1946 w m. Kossaki oraz w innych "zamachach".	IPN Bi 07/875 (1635/III).	
Józef Rzonca pseud. "Gołąb" figuruje (wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) w aktach śledczych i operacyjnych UB z PUBP Łomża oraz z WUBP w Białymstoku z lat 1947-1953. Sprawa ta dot. rozpracowania i planowanej likwidacji zbrojnego oddziału NZW pod dowództwem ppor. Stanisława Grabowskiego pseud. "Wiarus", a następnie (od końca marca 1952) pod dowództwem chor. Kazimierza Wieczorkiewicza pseud. „Ordon”. Akta te zawierają m.in. protokoły przesłuchań osób "podejrzanych" i świadków, w tym protokół przesłuchania Józefa Rzońcy z dn. 11 i 12 listopada 1947, a także meldunki i raporty kilku jednostek UB i MO oraz dwie charakterystyki oddziału "Wiarusa".	IPN Bi 011/22 t. 2 (161/IV).	

Józef Rzonca pseud. "Gołąb" występuje (wraz z kilkunastoma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) w aktach operacyjnych UB z Wydziału III UBP Warszawa oraz z WUBP/ KW MO/ KS MO w Warszawie z lat 1946-1976 zatytułowanych "Teczka agenturalnego rozpracowania kryptonim >Szczury<".

Rozpracowanie kryptonim "Szczury" dot. kilkunastu byłych i kilku ówczesznie jeszcze aktywnych członków niepodległościowej organizacji Narodowe Zjednoczenie Wojskowe z terenu pow. Wysokie Mazowieckie i innych powiatów woj. białostockiego, spośród których kilku od roku 1947 lub 1948 mieszkało w Warszawie. Ww. rozpracowanie zostało wszczęte dn. 28 listopada 1947 i zasadniczo zakończone w roku 1956. Zawiera m.in. doniesienia tajnych informatorów UB.

IPN BU 0400/302 (5656/IV, 12878/IV).

Józef Rzonca syn Aleksandra figuruje w aktach Centralnego Zarządu Więziennictwa z lat 1956-1969 zatytułowanych "Kartoteka skazanych" (ta kartoteka obejmuje karty wytworzone w poszczególnych więzieniach PRL w latach 1944-1968). W karcie dot. Józefa Rzoncy zapisano między innymi, że ww. został aresztowany dn. 6 listopada 1947 i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 15 maja 1948 został skazany na karę "dożywocia". Zapisano także, że Józef Rzonca zmarł w więzieniu we Wronkach 23 lutego 1950.

IPN BU 2449/1

Józef Rzońca pseud. "Gołąb" figuruje (wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego podziemia) w aktach Wydz. "C" KW MO w Białymstoku z lat 1980-1981 zatytułowanych "Kwestionariusze osobowe do [oddziału] >Burego<", tj. do "Charakterystyki nr 71".

Ta charakterystyka (opracowana przez pion archiwalny SB na podstawie akt UB z lat 1940-ch) dot. partyzanckiej 3 Brygady Wileńskiej NZW - działającej w latach 1945-1947 na terenach powiatów Bielsk Podlaski, Hajnówka, Sokołów Podlaski i powiatów sąsiednich pod dowództwem kpt.

IPN Bi 019/31 (1/29).

Romualda Rajsa pseud. "Bury". Akta te obejmują przede wszystkim kwestionariusze osobowe żołnierzy 3 Brygady Wileńskiej i ich współpracowników. W kwestionariuszu dot. Józefa Rzońcy zapisano między innymi, że ww. "w dniu 27 grudnia 1945 r. wstąpił do nielegalnej organizacji NZW (...) i bojówki PAS [tj. Pogotowia Akcji Specjalnej NZW] dowodzonej przez >Stalowego<. W marcu 1946 r. przeszedł do bojówki PAS dowodzonej przez >Ciemnego<".

Józef Rzonca pseud. "Gołąb" figuruje wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach KW MO w Białymstoku z roku 1976 zatytułowanych "Charakterystyka nr 13 bandy >Wiarusa<". To opracowanie pionu archiwalnego SB dot. partyzanckiego oddziału NZW pod dowództwem ppor. Stanisława Grabowskiego pseud. "Wiarus" i następnie chor. Kazimierza Wieczorkiewicza pseud. „Ordon” - walczącego z komunistycznymi okupantami kraju od maja 1947 do grudnia 1952 na terenach powiatów Łomża i Wysokie Mazowieckie oraz pow. białostockiego. Zapisano między innymi (w tomie 3), że Józef Rzonca pseud. "Gołąb" to "od 27 XII 1945 r. do ujawnienia się 17 IV 1947 r. był członkiem NZW w oddziałach >Stalowego< i >Ciemnego<. Od czerwca 1947 r. do 6 XI 1947 był szeregowym członkiem bandy >Wiarusa<. Brał udział z bronią w ręku w napadach terrorystyczno-rabunkowych (...). Dnia 6 XI 1947 r. został aresztowany podczas operacji [UB-KBW] przeciwko bandzie".

IPN Bi 019/7 (1/7) t. 3.